БАРЫ ДОЙДУЛАР ПРОЛЕТАРИЙДАРА, ХОЛБОҺУҢ!

САҺА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУНААҒЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛӘҺИТТӘР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОНААҒЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

1931 сыл алтыныыы 15 күнүттэн тахсар | № 132 (4213) | 1972 сыл, Сэтиннии 2 күнэ ЧЭППИЭР | Сыаната 2 харчы

Табаарыс Л. И. Брежнев этиилэрин уонна ыстатыйаларын таһаарыы

Политическай литература издательствота ССКП КК Генеральнай секретара Л. И. Брежнев этиилэрин уонна ыстатыйаларын «Ленинскай курсунан» диэн үһүс томун бэчээттэн таһаарда.

Бу иннинээҕи 1970 сыллаахха таһаарыллыбыт «Ленинскай курсунан» диэн икки томнаах Леонид Ильич Брежнев 1964—1970 сс. этиилэрэ уонна ыстатыйалара киллэрилли-биттэрэ. Үһүс том—бу таһаарыы салгыта. Киниэхэ таб. Л. И. Брежнев 1970—1972 сс. этиилэрэ,дакылаттара уонна тыл этиилэрэ киллэрилиннилэр. Бу сылларга Советскай норуот Коммунистическай партия уонна кини Ленинскай Кини Комитетын салалталарынан коммунизм материальнай-техническэй базатын тэрийиигэ, норуот олоҕун уйгутун үрдэтиигэ, Советскай Союз күүһүн-уоҕун бөҕөргөтүүгэ саҥа бедөг хардыыны оногорбута.

Бу томнаах кирбит таб. Л. И. Брежнев этиилэриттэр уонна тыл этиилэриттэр коммунистическай тутууну, дойду тас политикатын салайыыта партия мунньуммут оннуга тумуллэр, научнай коммунизм теориятын боппуруоспара, сайдыылаах социалистическай общество усулуобуйаларыгар тэрийэр-партийнай, идеологическай үлэ практиката ырытыллаллар.

«Ленинскай курсунан» үһүс том маассабай тираһынан таһаарылынна.

В. И. Ленин туһунан саҥа устуулар

«Саҥарар Ленининаҥа» диэн музыкальнай фонотека фонда саҥа страницаларынан эбилиннэ. Бүтүн Союзтааҕы «Мелодия» фирма В. И. Ленинтэн аналлаах икки саҥа устууну таһаарда.

«Ленин Разливка» диэн пластинка 1917 сыл от ыйынаа-ҕы событиелар кэнниларыттан В. И. Ленин олоҕун уонна деятельноһын кытары сибээстээх событиеларга анаанна. Пластинкаттан подпольщик-большевик И. А. Емельянов, финскай революционерка Л. П. Парвиайнен куэлэстара ыһыллар. Саҥарар диск бу кэмнэ Ленин олоҕун, кини сэбиэдиссэйдээх бастаанньаны бэлэмнээһини салайыытын туһунан кэпсиир, бу ыйдарга суруйбут үлэлэрин кытаны билиһиннэрэр.

«Ленин уонна революция» диэн — икки пластинкалаах саҥа музыкальнай альбом аата. Бастакы хомуллубут документальнай матырыйаал Ленин—революционер, [illegible] кини гениальнай үлэлэрин туһунан кэпсиир. Луначарскай, Горькай, Свердлов, Орджоникидзе аатыллара диригиник долгуталлар. В. И. Ленин үлэлэриттэн быһа тардыыллар ыһыллыннэрилиннилэр.

ССТА.

С. М. Киров аатынан Москватааҕы «Динамо» завод бороҕуруйуйата кыраныысса таһыгар тиийэ кинэгник биллэр. Кини метро ватоннарын, трамвайдар, кыраанныр, муора судноларын, о. д. а. уопуттан арааһ массыынналар двигателларын оногорор. Завод бедөг коллектива ССРС 50 сылын көрсө үлэ вахтатыгар турунна.

Снимокка: таҥар учаастак маастара Социалистическай Үлэ Героя В. А. Телегин (ортоку) уонна кини көрөөччүлэрэ Ю. Чепинов (хаҥатан), В. Глухов.

В. СОБОЛЕВ фотота. *ССТА фотокорреспондента.*

БАСТЫҢНАРГА БИРИЭМИЙЭЛЭР

Саха АССР Министрдэрин Совета уонна ЦССУОС Президиума быйыл сайын сүөһү аһылыгын бэлэмнээһиннэ оттуур звенолар конкурстарын түмүгүн кордо. Куоталаны кыайыылаахтара республикатааҕы Бочуот Дуоскатыгар таһаарыллан туран харчынан бириэмийэлэри ылылар. Ол иһигэр биһиги ороЙуоннан:

Субуруускай аатынан совхозтан аҕыс киһилээх Д. Д. Егоров салайбыт толору механизированнай звенота хас биирдии киһитигэр 120-лии тонна оту бэлэмнээн үһүс миэстэҕэ таҕыста уонна 200 солкуобайдаах бириэмийэҕэ тиксэтэ.

Коло-илии күүһүнэн үлэлээбит звенолартан Субуруускай аатынан совхозтан 10 киһилээх В. П. Седалищев салайбыт оттуур звенота хас биирдии киһитигэр 57-лии тонна оту бэлэмнээн бастакы миэстэҕэ тахсан республикатааҕы Бочуот дуоскатыгар таһаарылынна уонна 200 солкуобайдаах бастакы бириэмийэни ылла.

Итиннэ сэргэ Субуруускай аатынан совхоз Я. Н. Иванов уонна Н. Е. Егоров салайбыт коло-илии күүһүнэн үлэлиир звенолара ситиһиилээхтик үлэлээбиттэрэ бэлиэтэннэ.

ГЕРОЙ-ИЙЭ БОЧУОТТААХ ААТТАРА ИҢЭРИЛИННЭ

ССРС Верховнай Советын Президиума 10 уонна очтон ордук оҕону төрөппүт, кинилэр иһиэхтэрэ Герой-Ийэ бочуоттаах аатын иҥэриллэтэ. Ол иһигэр биһиги ороЙуоннуттан:

Анемподистова Мария Дмитриевнаҕа — Кытаанах нэһилиэгэ, үлэһиккэ.

Капитонова Зоя Дмитриевнаҕа — Ленин аатынан колхоз колхозтаахтар.

Ньирэйдэр—эрэллээх илиигэ

УЛЭ ВАХТАТЫГАР

Петр Павлович [illegible] колхоз үлэтин киһитэ буолуутун аҥы саҕаыттан өйүс саҥатыттан сарыллыбыта. Секуунай сайын туолан 1944 сыллаахха бу киинэ ыҥырылларыгар диэри ол ыйыы үйдэ 10 сыл [illegible] бир тарбахха баттаан [illegible] буолбута.

Армиятан 1950 сыллаахха, иккистэй империалаҥы сэриигэ кыттан түөһүгэр «Жуков ыйаҕы кыайыы» медаллаах, ордендаах кэлбитэ. Кэлэн та аҥа холхоһуутар хонуу үлэлиэхтэр, тоҕус үааларга киирэлбэтэхтэн барбыта.

Бэс сылтан баттах Петр Павлович сүөһү үлэһитэ. Кини маҥ ва ыаты тахсан эрэр диэхэ сөп. Ыччат сүөһүтэ үлэҕэ киирбитэ баттаҕы сылыгар, 1968 сылаахха, 60 ньирэйи ылан 98,8 бырыһыан тыыннаахтыы ииппит. Ньоҕуо сылыгар эмиэ 60 ньирэйи 99,4 бырыһыан тыыннаахтыы киитэн туттарбыта. Оннытыран кэлиэхтэ үс сылга 50-нуу ньирэйи биирэ да эмтиранмакка кэтэрэ ситиһэн кэллэ. Ньирэйдэрин эбиллиилэрэ эрэллээх сүөһү сала суох.

Петр Павлович Хадаар бириигэдэ ыйылыы тоҕус ыйга бириигэдэлэр [illegible] ыытыларыгар социалистическай куоталаны баастан, колхоз бырабыыһаннаҕыт, партиоонун кэйэрүллэ сылдьар Кыйыл знамяларын, бириэмийэлэрин ылар ситиһиилэннитигэр аспыт да сылларга курдук бир дьэйэлэах ыллаатын киллэрибит үлэбитинэн буолар.

П. П. Софронов [illegible] Юбилейнай медаль кавалера.

— Дорообуйа эрэ баар буолар, ниинкатин да ыччат сүөһүгэ үлэлээн—диир кини. —Бу сыстыыка 40 бороонноохтуун. Олортон иккиэн үүс сортаахтар. Оннооҕор бөдөмтөбүн кинилэргэ уран атыттары ситэрэрэ ыытабын. Кыстык ыйдарыгар аспыт ыйы 1 күнүттэн ааҥы саас бэс ыйын 1 күнүгэр диэри, 240 хонук устатыгар, бороннооруом суукканы ортотунан 350 грамм эбиллэлэрин, кыстыы ортотунан 84 килограмм ыйаһыннаах туоруулларын ситиһэрэ социалистическай эбиэһэлистибэни ылынным.

Кэстөрүн курдук, бу ыстыыкка ыччат сүөһүнү ыытыыга оройуон эбиэһэлистибэтиттэн балачча үрдүк.

Сүөсүйүт туруорумуут сорунун толоруо күүһүн харыстабаккаа үлэлиирэ баллар. Эрилик Эристиин аатынан колхоз Хадаардаабы бириигэдэтин Петр Павлович үлэлиир бу Кырыстаары фермэтигэр КВ оҕох түөрт хонуктааҕыта диэри үлэлии илиигэ, оҕоҕо аһылыгы бэйэтэ бэлэмнээн түбүгүрэ сылдьарыгар түбэспиппит.

Манна даҕаатан эттахха, Петр Павлович кэргэнэ Александра Васильевна Софронова 18-тааҕыттан күн бүтүнүгэр диэри илиитин ааардыбакка ыытыыстыыбыт. Оттон кини 36 саастаах. Ол аата сэмэтэльнай олоҕун олорчу фермаҕа анаан каллэ. Александра Васильевна бэлтэрэа тыаһыыча кирбиини дасс республика үрдүгү наҕараадатыгар —Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Бочуотунай Грамотатын ылбыт ыытыыстыыт.

Петр Павлович үчүгэй үлэһит, бир бастыы бөрөөдэктээх киһи быыстыанан иэйиилээннээх улаханнык ытыктанар.

СНИМОККА: П. П. Софронов.

С. ДАНИЛОВ.

КУНДУ ЫАЛДЬЫТТАР

Соторуттаабыта Якутскайта буолан аспыт Саха [illegible] Үөрэх Хотугу норуоттарын суруйаччыларын суох мунньахтарын кыттыылаахтара кунду ыалдьыттар Саха сирин Суруйаччыларын соҕуһун кытта шефтээх Эрилик Эристиин аатынан колхозка кэлэ сырыттылар. Кинилэри Саха АССР народнай поэта В. М. Новиков—Куннук Уурастыырап, якутар поэта, ученай Г. Н. Курилов, «Хотугу сулус» сурунаал этиэттиир секретара И. Е. Федосеев, бириикти республикабытыгар үлэлиир Белоруссия поэта, издательство редактора И. А. Ласков армаллаатылар.

Ыалдьыттарбыт наҥай омук аан дойду үрдүнэн биллиилээх суруйаччыта Григорий Ходжер, кини бир дойдулаах талаанныах поэт Андрей Пассар, долган поэтэссэта Евдокия Аксенова, эбэн поэта Платон Ламутскай, эбэҥки поэта Алитет Немтушкин, Украина поэта, тылбаасчыт Валерий Кравец колхозтаахтары, үөрэнээччилэри кытта көрсүстүлэр. Онно бэйэлэрин төрөөбүт норуоттарын литератураларын, олохторун уонна айар үлэлэрин кытта билиһиннэрдилэр, айымньыларын аахтылар.

Көрсүһүүлэр Советскай Союз тэриллибитэ 50 сылыгар анаан, норуоттар дорообоолорун дириҥнэн улаханнык хаҥалаах буолаллаахтык аастылар.

Көрсүһүүлэри тэриннэ ыалдьыттар С. С. Яковлев—Эрилик Эристиин уонуоҕар [illegible] уурдулар, кини аатынан колхоз суруйаччыларга [illegible] Айар дьиэни көрдүлэр.

С. СОФРОНОВ.

Партийнай докумуоннары уларытыы туһунан боппуруос—партийнай мунньахтарга

ТЭРИЛТЭ КЭККЭТИН ХАҤАТЫАХХА

Сотору таҕыста оройуоннааҕы балыыһа ньиэрбэҕи маннайгы сүһүөх партийнай тэрилтэ коммунистарын уопсай мунньаҕар «Партийнай докумуоннары уларытыы туһунан» ССКП КК ыам ыйынааҕы (1972 сыл) Пленумун уураҕын олоххо киллэриигэ партийнай тэрилтэ соруктарын туһунан» боппуруос дьүүллэннэ. Дакылааты партийнай тэрилтэ секретара таб. **М. И. Ермолова** оҥордо.

Дакылаатчыт үчүөкка турар коммунистар общественнай поруучуускалары хайдах толорбуттарын ырытта. Л. В. Ермолаева балыыһатааҕы агитзона штабын начальнигын быһыытынан коллектив үлэһиттэрин ортотугар интэр-өйдөөр үлэни ыытыыга кыһамньылаахтык сыһыаннаста. Кини партийнай тэрилтэ ыытар үлэтигэр активнайдык кыттар.

Коммунистар бары кини курдук сүктэриллибит эбээһинэстэригэр үтүө суобастаахтык ылсан үлэлиир буолбатахтар. А. Н. Михайлова профсоюз райкомун председателин быһыытынан оройуон эмтиир учреждениеларын икки ардыларыгар куоталаһыыны тэрийиигэ бастакы утаа ылсан баран кэлин ити тэтими уҕараата. Куоталаһыыны тэрийэр аналлаах комиссия үлэлээбэт, куоталаһыы хаамыыта түмүктэммэт. Н. Л. Васильев народнай хонтуруол кэмэ группатын чилиэнин талыллыбыта. Кини сорудаҕын толорууга таб. Васильев холобурдаахтык сыһыаннаста диэн этэр кыахпыт суох. Захарова М. Н. комсомольскай тэрилтэҕэ сыһыарыллан баран кини тэрилтэ үлэтигэр иҥэн-тоҥон өрөөспөтө, дьоһуннаах көмөнү оҥорбото. Иссоюзнай комсомольскай үлэ түругар билиҥҥи көрдөбүлгэ эппиэттээбэт.

— Комсомольскай тэрилтэ 22 чилиэннээх,—диир Л. В. Ермолаева,—кинилэртэн үгүстэрэ тустаах үлэлэригэр үрдүк эффективностээхтик сыһыаннаһаллар, комсомольскай уонна коллектив ортотугар интэр-өйдөөр үлэни ыытыыга күүс-көмө буолаллар. Кинилэр—биһиги инникибит кэскилбит. Онон комсомолецтартан партия кэккэтигэр үүннэриигэ былааннаах үлэни ыытыахха. Аасыт хас да сыллар усталарыгар партийнай тэрилтэ бөһүтүн кэккэтин хаҥатыммата. Ити итэҕэһи туоратыахха.

Тыл эппиттэр Васильев Н. Л., Ермолаева Л. В., о. д. а. оройуоннааҕы балыыһа кыстыкка бэлэмнэммиттэригэр тахсыбыт итэҕэстэри ыйдылар. Былааннаммыт оромуон хаар кыммдамыыр, тымныы түһүөр диэри аһара эрэ ытылынна.

Оройуон эмтиир тэрилтэлэрэ врачтарынан 62,5 бырыһыан хааччыллыбыттар. Оройуоннааҕы балыыһа кыараҕаһынан куөйкалыгы күүс былаана туолбат. Наһылиэнньэ ортотугар марыыттан сарагар дьаһал быһыытынан лекциялар, бэсиэдэлэр былааннаахтык ыытыллыбаттар. Партийнай тэрилтэ ити итэҕэстэри туоратыыга администрация үлэтигэр өрөөһоро, бириэмэтигэр хонтуруоллаһара наада.

Партийнай мунньах дьүүлэһиллибит боппуруоска туһааннаах уураҕы ылынна уонна партийнай докумуоннары уларытыыга бэлэмнэнии бириэмэтигэр партийнай тэрилтэ былааһалларын биһэргэттэ.

Н. СИДОРОВ.

Афганистаҥҥа Советскай Союз доҕордуу көмөтүнэн, техническэй хааччыйыытынан гумах куйаарга Джелалабадскайдааҕы ирригационнай ханаал—гидроэлектростанциялаах, госхозтардаах, автомеханическай заводтаах ханаал тутулунна.

Снимокка: Джелалабадскайдааҕы магистральнай ханаал.

ССТА фотохроникэта.

Партийнай үөрэх оскуолаларыгар

Балаһыанньаны көннөрдөххө табыллар

Юбилейдаах сыл партийнай, комсомольскай үөрэх саҥа дьылыгар тэрээһиннээхтик бэлэмнэнэр иниттэн совхоз парткома, общественнай саҕалааһынынан тэриллибит парткабинет бөһүлэтэрин чилиэннэрин отделениелардааҕы маннайгы сүһүөх партийнай, комсомольскай тэрилтэлэр ахсын сырытыннарбыттара. Маны таһынан ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа отделын анаммыт представителлэр үөрэх дьылыгар саҥа улаҕарыйыылары ыйан-кэрдэн, тэрийсэн көмөлөспүттэрэ. Экономическай үөрэх куруһуоктарын, оскуолаларын, марксистскай-ленинскэй үөрэх төрүттэрин үөрэтэр семинардар истээччилэрин, пропагандистарын сүүмэрдээһиҥҥэ быһаччы кыттыбыттара.

...а түмүгэр икки сыллаах экономическай билии төрүттэрин үөрэтэр куруһуоктарга 78, «ССРС 50 сыла—ленинскай национальнай политика өрөгөйдөөһүнэ» ...эй куруһуоктарга 65, коммунистическай үлэ оскуолатын иккис сылыгар 32, коммунистическай ... проблемаларын үөрэтэр семинардарга 36, оройуоннааҕы партийнай актив оскуолатыгар 19—барыта 230 коммунистар, специалистар, рабочайдар хабыллан үөрэнэллэрэ быһаарыллыбыта.

Комсомольскай полит-үөрэҕинэн 194 комсомолецтар уонна ыччаттар хабылыннылар. Экономическай үөрэхтээһин маассабай көрүҥүнэн 1023 киһи дьарыктаныахтара.

Сылаҕ отделениетыгар аасыт партийнай үөрэх дьылыгар секретарь Баишев Б. П. бүрүйүүлан партийнай үөрэх саҥа систематата каһиллибитэ. Улахан Күөл, Түөйэ участоктарыгар 11-гэ тиийэр коммунистар партийнай үөрэх ханнык да көрүҥүнэн хабыллыбатахтара. Түмүктүүр занятиелар ыытыллыбатахтара. Экономическай билии төрүттэрин үөрэтии агитзоналарынан көтүмэхтик ыытыллыбыттара.

Аасыт дьыллааҕы партийнай, комсомольскай үөрэх түмүктэрин партком дьүүллэһэн баран таһаарыллыбыт итэҕэстэри хатылаабат иниттэн уураах ылыммыта. Ити уураах бары партийнай тэрилтэлэргэ тиэрдиллибитэ.

Быйыл партийнай, комсомольскай полит-үөрэх дьыла саҥалыйдык саҕаланна. Сылаҕ отделениетын партийнай тэрилтэтэгэр (секретара солбуйааччы Сивцев А. С.) үлэнэн, сыһыы олоруутунан үтүрүйтэрэр аатыран, бастакы икки занятиелары ыыппатылар.

Болтоҥо отделениетыгар экономическай билии төрүттэрин үөрэтэр куруһуок пропагандиһа тыа хаһаайыстыбатын специалиһа—ветврач Андросова Т. Р. акклаастаныытынан икки куруһуок занятиетын Солдатова А. С. ыытта. Кэлин истээччилэр хайдах үөрэнэхтээхтэрэ быһаарыллыбакка турар.

Соловьев отделениетыгар икки сыллаах экономическай билии төрүттэрин үөрэтэр куруһуок бастакы занятиетыгар 5 истээччи сылдьыбыта. Икки «сыллаах коммунистическай үлэ оскуолата—комсомольскай куруһуок үлэтин саҕалыы илик.

Хатылыга Ефимов Е. Е. пропагандистаах «ССРС 50 сыла—ленинскэй национальнай политика өрөгөйдөөһүнэ» диэн куруһуок иккис занятиетыгар 14 истээччи кэлбэтэ.

Кытаанахха пропагандистар Коркин Н. И., Попова М. Ф. салайар куруһуоктарыгар бастакы занятиелары көтүтүү эмиэ таһаарылынна.

Комсомолецтары уонна ыччаттары хабан «Эдэр рабочай күнэ» диэн темаҕа алтынньы 10 күнүгэр бастакы занятиелар совхоз үрдүнэн ыытыллыбатылар. «Биһиги— интернационалистарбыт» диэн темаҕа иккис занятие алтынньы 24 күнүгэр сорох сирдэргэ үчүгэй тэрээһинэ суох ыытылынна. Маннык итэҕэс совхоз комсомольскай тэрилтэтин секретара М. Кропникова эрдэттэн тэрээһин үлэни былааннаахтык ыыппатаҕын түмүгэр тахсыбытын ыйар наадалаах.

Балаһыанньа итинник үрдүнэн, совхоз парткомун секретарын солбуйааччы Афанасьев В. С. партийнай үөрэх систематыгар бастакы занятиелар түмүктэрин парткомҥа туһан булан көрбөккө олорор.

Марксистскай-ленинскэй үөрэх кэлтүүһүн үрдэтии, туоххханнык иннинэ, пропагандистартан тутулуктаах. Онон кинилэр занятиелары үрдүк таһымнаахтык ыытан үөрэх практическай үлэҕэ, производство бары эйгэтигэр тииһиитин буоларын ситиһэргэ, истээччилэр интэриэстэрин көтөҕөргө кыһаллыахтаахтар. Оттон партийнай, комсомольскай тэрилтэлэр секретардара үөрэх хаамыытын быһаччы хонтуруоллуулара наада. Тэриллибит куруһуоктар, оскуолалар, семинардар истээччилэриттэн кинилэр биир да занятиелары көтүппэттэрин уонна программалаах матырыйаалы дириҥник үөрэтэн өйдөөһүннэрин медьүйүллүөхтээх.

Бастакы занятиелар түмүктэрин, тахсыбыт итэҕэстэрэ бэрт суһаллык партийнай, комсомольскай бюроларга, парткомҥа көрөн балаһыанньаны көннөрөр дьаһаллары ылаахха табыллар.

Н. СОЛОВЬЕВ,
совхозтааҕы общественнай саҕалааһынынан үлэлиир парткабинет сэбиэдиссэйэ.

● Комсомолга отчуоттар уонна быыбардар

ҮЛЭ СЭРГЭХСИЙДЭ

Быйылгы юбилейдаах сылга Карл Маркс аатынан колхоз комсомолецтара производствоҕа оруоллара билиэ-көстө үрдээтэ. Үчүөкка турар **90-тан** тахса комсомол чилиэниттэн 60-тан тахсалара производствоҕа быһаччы кытталлар. Колхоз «Кэскил» ыччат-комсомольскай ...ата оройуон ... эдэр ...ыкларыгар ... Эдэр ыанньыксыттар Варвара Нестракова, Матрена Барашкова, Мария Баишева колхозка үрдүк үүт ыһын хамсааһынын көҕүлүүллэр. Тиэрдиллибит былааны толорууга иэнин икки ыйга Варвара Нестракова оройуоҥҥа бастаан ыһар. Сайын от үлэтигэр А. К. Лыткин салайбыт механизированнай звенолары, А. А. Мохначевскай салайбыт илии звенолара, коммунистическай үлэ учууталлар Д. А. Абрамов үөрэнээччилэрин производственнай бригадата дьулуурдаахтык үлэлээн үчүгэй түмүктэри ситиспиттэр. Производствоҕа үлэлиир комсомолецтартан тракторист Е. Фомин, Н. Лыткин, Н. Слепцов, шофердар И. Барашков, Г. Попов, Б. Нотовицын, механизатордар И. Говоров, С. Попов, К. Попов, Е. Барашков, К. Сокольников курдук кыайыылаах-хотуулаах үлэһиттэр бааллар.

Комсомольскай тэрилтэ ыччаттар политическай-маассабай, культурнай-сырдатар, спортивнай үлэлэргэ көхтөөхтүк кыттыыларыгар балачча үлэни ыыппыт. Ол курдук комсомольскай полит-үөрэх аасыт дьылыгар түөрт сиргэ үлэлээбит куруһуоктар истээччилэрэ бары үөрэхтэрин түмүктээбиттэрэ. Ленинскэй уруоктар, Ленинскэй зачету тутуу сөптөөх идейнай-политическай таһымҥа ыытыллыбыттара.

Кэскил, Лэбийэ, Ламмарыгы фермаларыгар кыһыл муннуктар тэриллэннэр былааннаахтык үлэлиир буолбуттар.

Ыччаттар колхозтаахтар ортолоругар культурнай-маассабай үлэлэрэ биллэ күүһүрбүт. Кинилэр бөһүөлэккэ эрэ буолбакка фермаларга, учаастактарга олорор колхозтаахтарга ... концертардары көрдөрүлүбүттэр, бэсиэдэлэр, дакылааттар оҥоһуллубуттар. Ону таһынан колхоз тас оттугар гастроллааһын былааннаахтык ыытыллар. Ааҕардас гастрольтан 1800 солк. үбү киллэрбиттэр.

Сайын оройуоннааҕы юбилейнай спартакиадаҕа 40 ыччат колхоз «спортивнай чиэһин ситиһиилээхтик көмүскээбиттэр.

«Социалистическай куоталаһыы тэрээһинин салгыы тупсарар туһунан» ССКП КК Уураҕын олоххо киллэрэн, колхоз комсомолецтара ыаллыы Мэҥэ-Хаҥалас оройуонунааҕы Максим Горькай аатынан совхоз Нуорабаҥатааҕы отделениетын ыччаттарын кытта социалистическай куоталаһыыны олохтоон, хардарыта сылдьыһыы, араас күрэхтэһиилэри ыытыы тэриллэр буолбут. Бүтүн Сойуустааҕы ГТО саҥа комплексын нуормаларын фермаларынан, учаастактарынан кэрийэ сылдьан маассабай тутууну саҕалаабыттар. Сыл устата комсомолецтар 14 төгүл араас комсомольскай субуотунньуктары тэрийэн көхтөөхтүк үлэлээбиттэр.

Ис-союзнай үлэҕэ сэргэхсийии эмиэ баар. Цеховой тэрилтэлэртэн Толоонноҕу алын күһүөх комсомольскай тэрилтэ (секретарь Евдокия Владимирова) биир сыллаах үлэтэ үчүгэйинэн сыаналаммыт.

Маны таһынан комсомольскай тэрилтэҕэ үгүс итэҕэстэр бааллара бэлиэтэннилэр. Общественнай бырааһаги харыстааһыҥҥа комсомолецтар оруоллара өссө да намыһах. Оперативнай этэрээттэр ахтыгар эрэ тэриллибиттэр. Сорох комсомолецтар бэйэлэрин бэрээдэктэрин каһаллар. Ол курдук Алексей Попов, Виктор Сивцев ... үгүс ... колхоз-таҕы комсомольскай тэрилтэтэн 9 комсомолец оскуолаҕа производственнай пионер бэһээтайдарынан анаммыттарыттан соҕотох Ксенофонт Оконешников эрэ үтүө суобастаахтык үлэлээбит. Атыттар кыракый бырааттарын-балыстарын кытары үлэлиирин тиэрдэ сыаналаабатахтар.

Орто үөрэҕэ суох ыччаттары үөрэхтээһиҥҥэ колхозтааҕы комсомольскай тэрилтэ комитета бэччаагиҥа диэри күттүөннээх үлэни ыыта илик. Сойуһа суох ыччат элбэҕин үрдүнэн быйыл икки эрэ киһини комсомолга тардыбыттар. Комсомольскай прожектористар итэҕэстэри-быһаҕастары туоратыыга сөптөөх көмөнү оҥорботтор.

Ардыгар үлэлиир ыччат олоҕор үлэлиир усулуобуйатыгар, культурнай сынньалаҥҥар сөптөөх кыһамньы комитет оттуттэн тэриллибэт.

Аһыйах ханнуктаарыта Карл Маркс аатынан колхоз комсомольскай тэрилтэтин комитетын секретара Федот Гоголев комитет биир сыллааҕы үлэтин туһунан отчуоттуур-быыбардыыр мунньахха оҥорбут дакылаатын дьүүлэһиигэ кыттыбыт комсомолецтар итинник итэҕэстэргэ кыагиник кэпсэтиистилэр.

Мунньах комитет биир сыллаах үлэтин ОРТОНОН сыаналаата уонна комитет саҥа састаабын быыбардаата. Комитет секретардарынан **Федот Гоголев** уонна **Петр Ефимов** талылыннылар.

Т. НОЕВ,
ЫБСЛКС райкомун секретара.

Кыымныын

„Саҥа олох“ аналлаах таһаарыыта

№ 4 (11)

«Аһыы уу» алдьаппыт икки түбэлтэтэ

Владимир Бродников атаһыныын Константин Захаровтыын бир үүүө күн ороҕуон кинигэр киирэн күүлэйдээн тахсарга быһаарыыллар. Сорунуулар да «тоҥтон толлон, иринэхтэн инэн» туруох дьон буолуо дуо! Биригээдэ саалаттатыттан көҥүлэ суох. Эгэ праваны ылар кэлиэ дуо, атастыылар «Беларусь» тракторга олороот ор-отор тыммакка Чурапчыга көтүтэн киирэллэр. Айанныаа илистибит, олуһун утаппыт эристиннэр арыгылаах мааҕыын диэки харбаһаллар. Ымсыырбыттыы-баҕарбыттыы бытыылкалаах арыгылары куолайыттан, түһүрбэхтиллэр. Сотору соҕус буолаат ойдоо-санаалара чэпчээн, көтүөхтэригэр кыаттара эрэ суох табаарыстыылар өссө эбинэр айдаанныгар түһэллэр. Утаа буолбат кыраадыстаах абаах кинилэр диэтэх дьону истэри-тастары кинэри булкуйар.

Барбатах балык миинниин чалбаарыччы көрбут, атахтарын үрдүгэр нэһиилэ уйуттар «муора тобуктарыынан, халлаан хабарбаттарыынан» буолбут эрүөлэр тракторбарыгар нэһиилэ тахсан тутуу учаастагын хонтуоратыын таһыгар хорус гынныраллар. Тиийэн үлэлии сылдьар дьону кытта айдаарсаллар, ирсээн көрдөөн илбиһираллэр. Оттон Владимир Бродников «олус бытархайдаһаары, быстахтык быһыланаары гынныҥым» диэтэҕэ буолуо, таһырдьа оонньуу сылдьар кыра оҕону тракторынан эккирэтэр.

Хата, дьолго, тутатыма ыллаабыр тиийэн, милиция ороҕуоннааҥы отделын үлэһиитэрэ кэлэннэр дэлэй-былас барбыт, тиирэ киэптэмнит доҕордуулары тутуталыыллар.

x x x

Михаил Еримеевич Сивцев саҥа шофер буолбатах. Үлэлээбита балайда буолла, ыстааһа да ботуччу. Дьэ бу киһибит алтыныы уон күүгэр сарымардаттан аһыы уунан утахтаммыта. Аһаабыт-сиэбит, дуоһалыын кетөҥүлүбүт уол оҕото үрэх иэҥэ тоҥторго турар мааҕыыкта ергынан тиийиэ дуо! Массыынаттан ыстанан түспүт, сүһүөҕүн үрдүгэр үнкүүлүү сылдьар шофер ГАИ инспектора тутан ылар. 69—16 нүөмэрдээх ГАЗ-53 маркалаах грузовой массыына туруоруллар, шофер Михаил Еримеевич Сивцев бир сыл болдьохтоон правата быһыллар.

Түмүктээн эттэхпэ, бу ахтыллыбыт икки түбэлтэ Калинин аатынан колхоз механизаторларын ортолоруттан таҕыста. Колхозка техника үлэһиттэрин арыгылаабыннара, буолан баран эккирэтиһэн иһэллэрэ хомолтолоох чахчыга кубулуйда. Маннан сөптөох түмүктэри оногостон колхоз бырабылыанньата, партийнай уонна комсомольскай тэриллэлэрэ, Мугудай нэһилиэгин Советын исполкома интэр-ойдөтөр үлэни күүһүрдэллэрэ, арыгыны, техниканы туһаныы быраабылаатын кэһэр шоферлары уонна трактористары кытаанах буруйга-сэмэҥа тардаллара эрэйиллэр.

БУЛЬДОЗЕР ЭРЭ КЫАЙАР БУОЛЛА

Уон икки ыанньыксыттаах Арыылаах хотонун таһа бырыыныгы ноһуомунан бурулаан сытар. Ааспыт сылга олохтоох биригээдэ салаатата аналлаах тракторы да бизрэн туран тастарарга кыһаллыбатаҕа. Народнай хонтуруол комитетын үлэһитэрэ сылдьан хараҥтарар туһунан боппуруоһу совхоз дирекциятыгар туруорсуох буолбуттара эрээри, баччаанга диэри ити туһунан кэпсэтии буола сылдьыбата, ханнык эмэ хамсааһын оногостуллара биллибэт.

Быйыл кыһын ыанньыксыттар сүөһүлэрин нэһиҥ-мун ханна мунньар ыанньыксыларэ да баара кэстүбэт, от тиэйбит трактор кыайан киирбэт уустук балаһыанньата үөскэтэ. Онон бу күннэргэ Кытаанах отделениетын салаатата совхоз дирекциятыгар туруорсан бульдозеры ылан Арыылаах хотонун таһыгар чэмэхтээн сытар кур ноһуому истарара наада.

Е. СЫРОМЯТНИКОВ.

КУРУЛУУР КУНУС...

— Итэ хайаларай, дьааһык водканы көтөҕөн тахсыбыт?

— Эй, оттон Виктор Абрамов буолбат дуо.

— Ол хайдах, хантан? Күүһүнэн дуо?..

Итинник кэпсэтии быйыл алтыныы 4 күүгэр Мыҥдаалаайы бородуукатын мааҕыныыгар буолбута. «Сыыһа харбаппыт, халты туттарбыт» эрэти тута эккирэппиттэрэ. Ор-отор тымматтахтара Иван Захаровтааччы киирэн аһаан-сиэн чалбаатты, ирэхоро капсээн үлэлэлии олорбуттуна харыыттан харбаабыттара.

Буолан баран күрүлүүр күнүс бир биэс харчыта, киэтэн да ыйытыыта суох, бас-баттах дьааһык водканы мааҕыныыгар көтөҕөн тахсыбыт кимий? Үрүкку ситтүгэр күлүгэннээн хаста да хаайыыга түбэһэ сылдьыбыт, билигин дараны колхоз производствотыгар түптэҥ-таптаан үлэлээбэт Виктор Абрамов. Кини 25 эрэ саастаах. Тоҥ маһы тоту, ириэнэх маһы өҕүлүннэри тардар кыахтаах киһи. Ол үрдүнэн үлэлээн аһыыртан куоҥунан арыгынан утахтанар, уоруунан дьарыктанар.

Виктор Абрамов оногобут түүннэри кэмэлдьитин иһин советскай сокуон кытаанах дьүүлүгэр туруохтах.

Таба суолга үктэниэхтээх

Оройуон кинигэр эрэ бакаанньаҕа олорор Антонина Договесова сааһа 25-һэ. Доруобуйатын туруга туох да эҥкилэ суох. Ол үрдүнэн ханна да үлэлээбэт. Уруут бир оҕолоох эҥэ. Ороҕуттар ийэ буолар бырааба быһыллыбыта. Кини ханна да үлэлээбэт эрээри хантан харчы буолан аһаан-таҥнан сылдьарый?

Бу боппуруоска А. Договесова советскай ыччат суобаһын, чэ-һин сиргэ-буоҥа тэпсэр диэн быһаччы этиэххэ. Кини уматан аһыыр түүннэри суолу тэлэн. Бэйэтин бир саастыыллаахтара чиэһинэйдик үлэлээн-хамсаан билигин олох үөрүүтүн-сөҕүүтүн барыыбытын кытта бирдэ үлэстэн, олоҕу кытта тэҥнэ хаамсаллар. Оттон Антонина, сиробинхарадын буоргэ аньыан туран, көрсүбүт киһитин ахсыттан харчы умналлыыр. Тоҕо ситамматый кини дьүөгэлэрин курдук үлэҕэ киирэн хамнас аахсан чиэһинэйдик олороро?

Антонина Договесованы үлэҕэ олохтуур туһугар комсомол райкома, Чурапчы сельскай Советын исполкома уонна кини олорор туһаайыах уокуругун депутата, уоһа туран тэриллэлэртэн тоҕо эмэ дьаһал баарын үрдүнэн, баччаанга диэри кинилэр сөптөох үлэни булунарыгар, таба суолга үктэнэригэр сүбэни-аманы оногоботулар.

АРГЫАРДААХ ОЛОХТООХТОР

Арыгыны батыһан эйэр буоллахха түптэҥ-таптаах олоҕу күүппэтин чахчы. Арыгылаабын сэдулуттан ыаа олоҕо алдьанар, оҥой-саҥай корбут кырачаан сибэкилэр—оҕолор ыгыыллар-сөҥүүллэр, эрэйгэ тэбиллэллэр. Бир итинник олохтоох дьиэ-кэргэннэн Чурапчы селотун Ленин уулуоса 2 №-тэр олорор Надежда Алексеева уонна Егор Павлов буоллаллар.

Надежда Алексеева Сомоҥсун Аммаатыттан кэлбита. Онно олорор кэргэниттэн арахсан, хас да оҕотун бырадан Егор Павловы батыспыта. Кинилэр билигин эмиэ оҕолоохтор. Ол эрээри кэргэннилэр арыгыны иккиэн батыһан иһаллэр, күн аайы. Ити түмүгэр милиция ороҕуоннааҥы отделыгар үгүстүк «ыалдьытталлар». Аргыыт дьон дьиэлэрэ-уоттара туох аанньа буолуой! Ыыллыы-торуллуу, кир-хах... Сотору сотору ый-хай, ыгыны-соҥоһуу, охсуһуу.

Кэргэннилэр иккиэн ханна да түптэҥ-таптаан үлэлээбэттэр. Харчылаах быстах үлэни батыһаллар. Ылбыт харчыларын үксүн аһыы уҥа атастаһаллар. Дьаарай арыгыһыттары хаһаанҥа диэри интэхтиэбит, кинилэри общественность кытаанах дьүүлүгэр тардар уолдьаспата дуо?

Арыгылааһын амырыын содула

Мааҕыын табаарын ыгыччы тиэммит 08—54 нүөмэрдээх ММЗ-555 маркалаах массыына оройуон кинигэттэн Кыыдалга айаннаан хара буэру эрүкүтэн иһэр. «Айан киһитэ аргыстаах, суол киһитэ доҕордоох» диэн саха өйүн хоһоонун сиэрин тутуспатаҕа буолуо—шофер Александр Назаров чугас атас-дьоҕор шоостубут, суолун аргыһа тымныт бытыылкалара куораахтаппыт сотору-сотору суоҕа кытыытыгар эйиллэллэр. Аналлаах сиригэр Кыыдалга тиийиэхтэрэ «ат боҕо, кус быһыйа», кини илии-сиэ былдьаһыспат уол оҕо одьуунаа-ha, саха киэнэ саарына буолар. Хотуну-сөбүрүүну соччо-бачча ыраарбат буолбут шофер массыынатыттан түһэн биэр-көрер дьоннорун үмүрү тардан аһыы уҥу кэмэ суох киллиргэтиллэр, бөкуойа суоҕ куттуллар. Кэпсэтии кэтээн-уһаан, тылтан-тыл тороон кэннинэн хохуччуоллаһыы, тиэрэ-маары эрдэҥнэн, этэҥнэн сарыаллар. Сутуруктаах быһааремнык, күүһү-күдэҥи кэмнэһин буолар. Дьэ, бу кэмнэ Александр Назаров бирдэ арыгыласпыт киһитин совхоз рабочайын Петр Кривошапкины быһарыыран аннар.

Ити түмүгэр Кривошапкин бир ый устата балыыһаҕа сытан кыайан өрүһүлүбэккэ олор. Бир күннээх арыгылаһын сотуда бүтүн киһи дуоһатын ылдьа бардаҕа ити.

Арыгылаһыны, итириктэйиини утары партия уонна правительство ууруохтара тахсыбыттарын кэннитэн үгүс ойдөтүү, интэриэ үлэ ыытылларын үрдүнэн, киһи сиэртибэлээх арыгылаһын чахчылара тахсыталыыллар. Олохтоох партийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэриллэлэр итирикситтэргэ эйэлэһиччиэтэ суох сыһыаннаһан, сорох дьаарай арыгыһыттары профилактэрийдэргэ ыыталаан, аналлаах эмтиир тэриллэлэргэ күүс оттунэн эмтэтиини тэрийэн үлэни оссе күүһүрдэллэрэ наада.

ҮЛЭҺИТИ ТҮБЭҺИЭХ ЫЫЫТТАН

Галина Тарнуева өссө 1971 сылааччы Чурапчы сельпотугар материальнай-эпиэттээх үлэҕэ киирбитэ. Сельпо салаатата кимин-хаанын быһаарбакка эрэ саҥа үлэһити ытыс үрдүгэр түһэрэн уруйдаан-айхаллаан Мырыла мааҕыныгар продавеһынан анаабыта. Сотору кэмнэн эдэр үлэһит тугун-ханнын биллэрэн барбыта—коруот баайыгар илиитин ордукхоһу угарга санаммыта.

Мырылатааҕы арыы сыаҕыттан 720 солкуобай суумалаах арыыны ылан баран, приходтаабакка бэйэтигэр ингэринэр. Мааҕыныттан араас табаарынан уонна бородууктанан 441 солкуобайдааҕы хоро таһар. Атыылаабыт харчытын туттарбакка 540 солкуобайы ылан ааспыт сылга дойдутугар баран күүлэйдээн кэлэр. Кэлин 1044 солкуобайы хармаанныгар уктар уонна олохтоох Совекка тиийэн мааҕыныы алдьаппыттарын курдук сымыйанан айдааран тыллабыр оногор. Кини ити оҕоһуктара биллибэккэ-көстүбэккэ хаалаллаҕыгар биэ эрэллээх этэ уонна сыыһа харбатаатын сиргэ барар санаалааҕа. Ол эрээри продавец уорарга санаммыт ити оногоһуктара ревизиянан, норуот хонтуруолун, милиция ороҕуоннааҥы отделын үлэһиттэриэн толору арыллан дакаастаммыттара. Галина Тарнуева эргиэн систематыгар үлэлээбит бэрт кылгас кэмигэр барыта 3830 солкуобайдааҕы уорар. Кинини народнай суут ордук-хоһу туттубут үбүн төлөтөн туран 6 сылга болдьохтоон күлүүс хаайыытыгар уурбута.

Бу чахчы эргиэн тэриллэлэрэ материальнай-эпиэттээх үлэҕэ хайа түбэһиэх дьону ылалларын туһунан этэр. Иннинитин государство баайын-дуолун чиэһинэй дьонтуо итэҕэйиэххэ, кэлэ-бара сатаабыт, үпкэ-аска харбас дьону үлэҕэ ылыыттан тутуноохха. Итиннэ сэргэ мааҕыыннарга, ыскылааттарга ревизиялары, инвентаризациялары сөптөох кэмигэр ыытар уонна материальнай-эпиэттээх дьоннортон ирдэбили күүһүрдэр эрэйиллэр.

СЫЛГЫ СОЙУОТУН ТҮҺЭРИЙ

Сылгы сүөһү ортотутар киэнник тэнийбит ыарыынан сойуо (параскаридоз) буолар. Бу ыарыы хаһаайыстыбаҕа улахан хоромньуну оногорор кыахтаах.

Сойуо ыарыы үөскэхтэх сымыыта кыһыҥҥы тымныыны холкутук тулуйар буолан, сылгыга ходуһаттан уонна уулуур уутуттан сыстар. Хатэ ол оннугар курааны кыайан тулуйбат. Сылгы ыарыытын сиигэ 25 бырыһыан, сылгы итийиитэ 40 кыраадыстан үөһэ буоллаҕына сойуо сымыытын үөскүө өлөр. Сойуо ыарыытын сайдыыта, клиниката сылгы төһө элбэх сойуо сымыытын ыйыстыбытыттан, сааһыттан, этэ-сиинэ ыарыыны төһө утарсарыттан тутулуктаах. Бу ыарыынан өрдүк ыараханнык убаһалар ыалдьаллар. Улахан сылгы ыалдьыбыта биллибэккэ сылдьан сутуллуон сөп. Сойуоламмыт сылгы аһылыгын биримэт, ыһэ-үөһэ куруук ыалдьар, тымныыны тулуйар дьоҕурун түргэнник сүтэрэр. Итэ түмүгэр түргэнник ырыганныыр, сөптөөх кэмигэр обработка ыытылыыбатаҕына өлүү элбэхтик тахсар.

Убаһа сойуотун личинкалара хаан устун миграциялыыр кэмнэригэр (сутуллуу маҥнайгы күннэригэр) уоҥуургүүллэр, тохсус-онус күннэригэр бронхопневмония сайдар: сөтөллөллөр, температуралара үрдүүр, таныларыттан сүмэһин сүүрэр.

Сорох түбэлтэҕэ убаһалар иҥниирдэрин тартараллар, кэлин оттуларын кыаммат буолаллар. Сойуоҕа ыллардыт сылгы буомуран ханньык баҕарар сыстыганнаах ыарыыга кэбэҕэстик ыллараар.

Сылгы сойуотун түһэриигэ кэнники сылларга ордук кидьүүстээхтик хлорофос 3-5 бырыһыаннаах суурадаһына туттуллар. Биирдэгэр диэри саастаах убаһаларга 3 бырыһыаннаах 200 грамм, биирдэн үөһэ саастаахтарга 5 бырыһыаннаах 200-250 грамм суурадаһын, улахан сылгыга 1 килограмм тыыннаах ыйааһыныгар 8 миллиграмм хлорофос суурадаһына тиксэр гына суоттаан оноһуллар. Эбэтэр атыннык өйдөөтөххө, холобур, 400 килограмм ыйааһыннаах сылгыга 320 грамм суурадаһын иһэрдиллэр.

Суурадаһыны бэлэмнээргэ ууну 45-50 кыраадыска диэри сылытыллар. Кинэни тохтоло суох булкуйа туран 15-20 кыраадыска диэри сойбутун кэннэ туттуллар.

Сылгыны обработкалыах иннинэ 12 чаас аһатыллыыбат. Эмтээһин кэннитэн 4 чаас буолан баран аһатыллар. Эмтэммит сылгыны суукка устата хаамтарыллыахтаах, сылгы хлорофос суурадаһынын иһэн баран сытара табыллыыбат.

Ветеринарнай үлэһиттэр маассабай обработка кэмигэр хлорофос суурадаһынын сэрэйэн туттуохтаахтар. Хлорофос биллэр дозата ас буһарар, тыынар органнарга, харахха түбэстэҕинэ улахан ньык сүһүрдүөн сөп. Сылгыны эмтиир кэмнэ суурадаһын тохтубатын иннитэн метр кэриҥэ уһуннаах кытаанах эрэһиинэ шланга ыйыллар уонна ааҕар тобетүгэр пластмассовай бэруонканы ыга олордуллар. Итэ кэнниттэн 400 грамм «киирбэ муос иһити эбэтэр ыраас кэнсиэрбэ баанкатын эрдэ кыраскалаан баран ыаһынан уктанар. Оччоҕо суурадаһыны таһарга уонна бэруонкаҕа кэмнэн кутаргга киһи таҥаһа-саба сытыыбат. Итинник түбэлтэҕэ анаммыт дозаны сылгы тохпокко иһэрэ хааччыллар.

Сылгы сойуотун түһэриигэ улахан тымныылар түһүөхтэрин иннинэ—алтынныыга уонна сэтинньи баастыы агарыгар ыытыллан бүтэрэ наада. Сойуону бу кэмнэ түһэрии хаһаайыстыбаҕа улахан көмөлөөх, личинка сайда илгинэ сылгы улаханнык илистибэт.

Дьэ ол иһин хаһаайыстыба салайаччылара уонна туһаанныах сылгы звенолара убаһаны араарыыны эрдэтэн саҕалаан, зооветеринарнай специалистары үлэһит илиинэн хаччыйан сылгы сойуотун түһэртэрэргэ тиэйиэхтээхтэр.

КИҺИ УОННА СОКУОН

Килиэби сүөһүгэ сиэппиттэрин иһин

Сэбиэскэй Украина куоратыгар Ужахан Тоҥмаҥа сүүс аҥаас мунньаҕа буолбута. Сүүстааччылар ыскаамайдаатыгар Молочаноэскайдааҥы оҕо санаторийын үлэһиттэрэ кылаабынай врач И. И. Котов, завхоз Г. Х. Ничев уонна старшай бухгалтер Т. И. Завгородняя олорсуулар. Хас да ый устатыгар буруйдаатыылар бэйэлэрин үлэһиттэриттэн маҕаһыыннан килиэп атыылаһан комо хаһаайыстыба сибиинньэлэрин аҕаталлыгар дьаһал биэрбиттэр.

Сүөһүнү уонна кэтэрдэру килиэбинэн, бурдук атын да бородуукталарынан аһатыы сокуоҥун бобуллар. Ол иһин сокуону кэспит дьон, биллэн турар, иэпиэтинэскэ тардыллыыбыттара. Нахаастабыл министерствэ уонна кэрүүнэрэ союзнай республикалар сокуоннарынан быһаарыллаллар.

Холобур, РСФСР Верховнай Советын Президиумун 1963 сылын ыйын 6 күнүнээҥи Шйааһынан килиэби, бурдуугу, кэрүүнэни уонна бурдук атын да бородуукталарын сүөһүгэ, кэтэрдэ сиэтэр эбэтэр сиэтэри атыыласпыт гражданнар ыстатыаҥнарын буруйдаатылар. Ыстараап кэмнэ сокуону кэһии көрүүнүн көрдөр быһаарыллар. Буруйдаахтар 10-тан 50 солкуобайга диэри ыстараапталаныахтарын сөп.

Биллэрии курдук, килиэби аҕатыы, сиэ атын бородуукталаан курдук, куоракка эбэтэр бөҕүөдэккэ олорор ыйыгыныгар ахсаныгар олоҕуран былаанньалар. Ол иһин килиэби хорҕоннооох туһанан килиэби атыылаһыыга харгыстаһыыларын үөскэтиэх, ардыгар күүтүлүбэтэх оруттарга тиэрдиэн сөп.

Дьэ ол иһин ыстарааптаан да баран сүөһүгэ уонна кэтэргэ килиэби салгыы атыылаһан сиэтэр кэһии холуобунай эпиэтинэскэ тардыллар. РСФСР ХК ыстатыйаларынан холуобунай эпиэтинэскэ килиэп оҕотуктарын сүөһүгэ уонна кэтэргэ улахан кэмэйиннэн сиэтэр дьоннор тардыллаллар.

Холуобунай кодекс ыстатыйатыгар түбэһэр буруйдаахтар биир сылга диэри үлэлэн кэннорүнэр хаайыыга ууруллаллар. Сороҕор суут биир сылтан үс сылга диэри болдьохтоох кэнсиэлэрин быһыан сөп. Украинскай ССР-га үөһэ этиллибит буруйдаһыык минэрэлэрин таһынан 200 солкуобайга тиийэ ыстараап көрүллэр.

Буруйу итиннинэ оҥоруу иһин буруйдаах ардыгар өссө эбии буруйга тардыллар: киниэхтэр сүөһүлэрэ государство суотуттар бостуо ыллыллар.

Сокуон ирдиирэ итинник. Итиннэ сөп түбэһиннэрэн бостуо саҕаланыыгар ахтыллыыбат ходуобунай дылы көрдөрүүтүн. Суут оҕо санаторийын урукку үлэһиттэрин килиэби уонна пиэн бородуукталарын атыылаһан сүөһүнү аҕатыыга буруйдаахтарынан ахтыта. Киниэхтэр буруйу оҥорбут кэмнэриин устатыгар 675 кг килиэби сүөһүгэ сиэппиттэр.

Буруйдаахтар Котов уонна Ничев 1-дии сыл хаайыыга тубоспиттэрэ. Т. И. Завгородняя пенсионнай саастаабын учуутаан, суут киниэхтэ бирэ сылга усулуобуйаланан уурбута.

И. ГРАНКИН, юрист,
Г. ТРАНДОФИЛОВ, ССТА норр.

Ветеринарнай үлэһиттэргэ сүбэ

УЛУУ ОКТЯБРЬСКАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ РЕВОЛЮЦИЯ 55 СЫЛА ТУОЛАР БЫРААҺЫННЬЫГАР ОРОЙУОН КИИНИГЭР ЫЫТЫЛЛАР ҮЛЭҺИТТЭР ДЕМОНСТРАЦИЯЛАРЫН БЫЛААНА

Улуу Октябрьскай социалистическай революция 55 сылын туоларын бырааһынньыктаах ыарыгына ойуон киниигэр ыытыллар үлэһиттэр демонстрацияларыгар маннык колонналар тэриллэллэр:

Бэстэкы колонна—Е. И. Курашов аатынан Чурапчы орто оскуолатын коллектива. Мустар сирдэрэ—начальнай оскуола. Колонна начальника **Романов М. И.**

Иччис колонна—А. Е. Кулаковскай аатынан Чурапчы адыс кылаастаах оскуолатын коллектива. Мустар сирдэрэ—оскуола. Колонна начальника **Барахсанов П. Е.**

Үһүс колонна—С. А. Новгородов аатынан интернат-оскуола уонна оҕо спортивнай оскуолатын коллективтара. Мустар сирдэрэ—интернат-оскуола. Колонна начальника **Павлов И. М.**

Төрдүс колонна—ССКП, ЫЕСЛКС райкомнарын, райсовет исполкомун, кини отделларын, үгбанк, райвоенкомат, государственнай учреждениелар үлэһиттэрин коллективтара. Мустар сирдэрэ—райсовет дьиэтэ. Колонна начальника **Снецев И. Н.**

Бэһис колонна—Эмп уонна оҕо тэриллэлэрин коллективтара. Мустар сирдэрэ—амбулатория. Колонна начальника **Брызгаев Д. Т.**

Алтыс колонна—тутуу участастын, «Межколхозстрой», лесхоз, ветбаклаборатория, ветлечебница коллективтара. Мустар сирдэрэ—ветлечебница хонтуората. Колонна начальника **Тытыгынаев Б. Г.**

Сэттис колонна—эт-үүт комбинатын, «Сельхозтехника» отделениетын, редакция уонна типография коллективтара. Мустар сирдэрэ—эт-үүт комбинатын хонтуората. Колонна начальника **Григорьев Н. П.**

Ахсыс колонна—промышленнай, олоҕу-дьаһаҕы хаччыйар уонна коммуналынай предприятиелар комбинаттарын коллективтара. Мустар сирдэрэ—олоҕу-дьаһаҕы хаччыйар комбинат хонтуората. Колонна начальника **Кириллин П. Г.**

Тохсус колонна—сибээс узелын, линейнай-техническай сыах, лесопункт, ДЭУ, ПДУ, метеостанция, аэропорт уонна электростанция коллективтара. Мустар сирдэрэ—сибээс хонтуората. Колонна начальника **Апрыгинцев Г. П.**

Онус колонна—эргиэн уонна общественнай аҕыллык тэриллэлэрин, «Холбос» тутуутун участастын коллективтара. Мустар сирдэрэ—райпотребсоюз хонтуората. Колонна начальника **Петров И. С.**

Коллективтар сэтинньи 7 күнүгэр сарсыарда 10 чааска бэйэлэрин түмсэр сирдэриигэр мусталлар. Онтон 10 чаас 30 мүнүүтүгэр Культура дьиэтин аныгар колонналарынан стройдаан туруохтаахтар. Пушкин В. И. Ленин площадыгар кэлиэхтээхтэр. Манна Октябрь бырааһынныыгар аналлаах үлэһиттэр митиннэрэ 11 чааска аҕыллар.

Демонстрацияны уопсай салайыы райвоенком **Платонов Р. С.** сүүтэраллар. Общественнай бороҕэни көрүү не дылыла ойуон иннинэ отделын начальника **Попов И. И.** сорудахтанар.

КОМИССИЯ.

КЫРАНЫЫССА ТАҺЫГАР

Португалия колониялара Бисау национальнай тэстан баһылыктаһыттан бостолоноро героическай охсуһуулуу ыытар. Африканецтар «хара» континент территориятыгар бүттүүнү кэтэх бэлэр кунэ чугаһыгаа эрэллэр.

Үөһээгэ сиимокка: Бисау бостоломмут ойуоннарыттан биирдэстэриигэр португалецкай сайыыры.

x x x

БАНГЛАДЕШ. Джут—дойдо сүрүн баайа. Бааһынай киниини туннэрэргэ, хомуйарга, куурдарга, сиэсэйдэргэ, фабрикаҕа тутторарга бэлэмнииргэ үүс сыратын ыытар. Ол үлэҕэ көрдөн чилиэннэрэ улэлэнэллэр кыратыгар тиийэ барыа кыттыллар.

СНИМОККА: бааһынай Абдур Хуссейн джут учуутун хомуйда.

ССТА фотохрониката

Хаһыат аныгы нүөмэрэ сэтинньи 7 күнүгэр тахсар.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

БИЬИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—9-13-95, отделлар—9-14-05, уопсай—9-15-05.

«Саха олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и райсовета депутатов трудящихся Якутской АССР.

Сакаһын №-рэ 132 Чурапчинская районная типография, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 12 Тираж 2500.